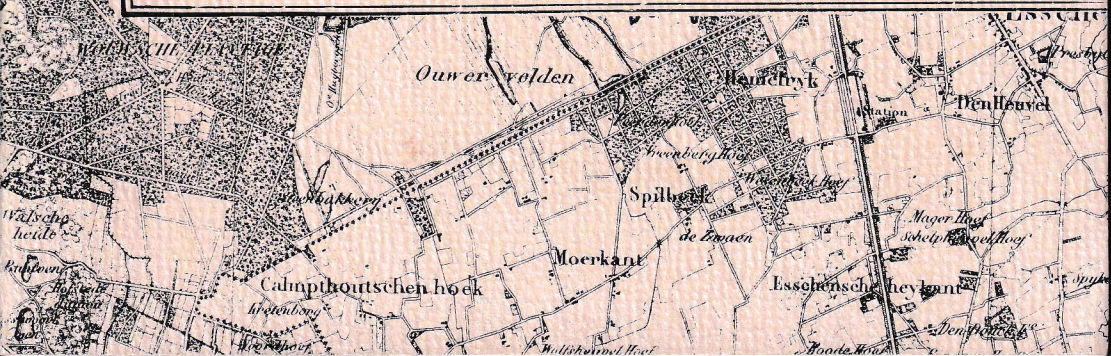

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

Bevrijdingsnummer 1 / 2 - 85

Aan de tankval

Johan van Heijst woonde in de Bleijdenhoeksestraat en was ten tijde van de bevrijding 27 jaar. Hij woonde samen met zijn moeder en broer Piet op de boerderij. Op korte afstand van hun bedrijf lag de tankval die vanaf Haink richting de bossen van Wouwse Plantage liep. In die bossen is nog heden ten dage (1985) een stuk van deze tankval te zien. In het navolgend verhaal vertelt Johan van Heijst zijn ervaringen over de periode waarin Wouwse Plantage bevrijd werd.

"Al voor Dolle Dinsdag ontstond hier beroering onder de Duitsers", vertelt Johan van Heijst. Zondag voor Dolle Dinsdag gingen de keukenwagen en de paarden die bij zijn boerderij gestationeerd waren op pad richting de Moerdijkbruggen. Ook de paarden, en dat waren er vier, van de familie van Heijst werden gevorderd. Jan Schillemans was toen knecht bij van Heijst en hij ging mee om de paarden mee terug te brengen. Zondagnacht zag hij kans om er met alle vier de paarden vandoor te gaan. Via polderwegen slaagde hij erin om terug in Wouwse Plantage te komen. "Ik neem nog steeds mijn petje af voor deze daad", zegt Johan van Heijst. Later werden de paarden opnieuw meegenomen, maar toen zijn ze niet meer teruggebracht.

Na de eerste paniek keerden de Duitsers terug naar de boerderij van de familie van Heijst. Dat waren de mannen van de Hermann Goeringtroepen, over het algemeen jonge kerels. Zij maakten gebruik van de gebouwen rondom het woonhuis. In huis verbleef alleen een Veldwebel (1).

"Als er voor deze hoge heer damesbezoek kwam, werd er buiten netjes een tentje gezet. Daar hadden wij dan binnen geen last van. De Duitsers waren wel zo, dat ze de bevolking niet te veel tegen zich in het harnas wilden jagen", zegt de heer van Heijst. Deze laatste behoorde tot de groep die op zondag al vertrok.

BEVRIJDING

De familie van Heijst werd eigenlijk twee keer bevrijd in de Tweede Wereldoorlog. Toen het dorp bevrijd was, bleven de Duitsers vanaf hun boerderij op het dorp schieten. De

Canadezen wilden daar een einde aan maken en met een patrouille werd de tankval overgestoken. Wij zaten op dat moment in de kelder; ineens vloog de deur open en de Duitsers kwamen ook in de kelder zitten. Even later kwam er een stuk van diezelfde deur binnenvliegen omdat de Canadezen een handgranaat in de gang gooiden. Broer Piet riep toen dat er ook burgers in de kelder zaten. Wij mochten toen van de Canadezen uit de kelder komen.

Toen wij er uit waren riep één van de Canadezen dat ook de Duitsers zonder wapens naar boven moesten komen. Eén van die mannen had nog het lef om te roepen dat ze dat in beraad wilden houden. Maar het argument van de Canadees dat er een granaat naar binnen gegooid zou worden, bracht de Moffen tot andere gedachten.

Op het erf werden ze tegen de muur gezet en gefouilleerd. "Ik zie ze nog door de Kerkstraat lopen. De Canadezen door de sloot en de Duitsers midden op de weg met hun handen omhoog", zegt de heer van Heijst.

Enkele uren later kwamen de Duitsers terug op de boerderij! De andere dag waren de geallieerden ook over de tankgracht gekomen en kwamen er vanaf de Plantagebaan, waar ze een noodovergang gemaakt hadden in onze richting. De Veldwebel kreeg opdracht om van de drie tanks die aankwamen er twee voorbij te laten gaan en de derde te beschieten. De tanks zwenkten echter eerder af. De Duitsers waren bang dat ze ingesloten zouden raken en ze staken de schuur in brand om onder dekking van de rook te kunnen verdwijnen. Bij die brand kwamen 24 beesten om het leven. Er werden nog wel de nodige dieren losgesneden, maar voor de meesten was er geen redden meer mogelijk.

Johan van Heijst beleefde zelf ook nog een hachelijk avontuur op dat moment. "In het karhuis stonden nog twee wagens en een elektromotor. Net toen ik die in de deuropening had staan, schoten ze achter mijn rug dwars door die karren heen. Toen ben ik maar haastig terug naar de schuilkelder gegaan", vertelt Johan van Heijst. De volgende ochtend bleek het karhuis ingestort te zijn. De karren waren vernield, de schuur uitgebrand, maar de elektromotor was nog heel. Wonder boven wonder liep hij ook na de bevrijding nog. De brand kostte ook de bijschuur, maar omdat de wind van het woonhuis stond, bleef dat gelukkig bespaard. Aan blussen viel helemaal niet te denken. Er was geen wa-

ter bij de hand en hulp was er al evenmin te verwachten. "Ik telde die avond in de direkte omgeving alleen al 16 branden," aldus de heer van Heijst.

BEVRIJD

De Duitsers waren na oktober 1944 wel weg uit Wouwse Plantage, maar dat betekende niet dat men er helemaal veilig was. Overal lagen nog mijnen en ook het land zat nog vol oorlogstuig. In de Weststraat lagen mijnen langs de weg. "Ik ben er verschillende keren met beesten langs gegaan zonder dat er iets gebeurde", vertelt Johan van Heijst, "later zijn die mijnen opgeruimd door Holleman en De Wit". Hij herinnert zich ook nog Janus Raaijmakers en Frans van de Boom die enkele van de mijnen onder de kapotte zoombrug hadden gelegd en er brokken stenen op lieten rollen. Die kwamen tot ontploffing, maar dat niet tot genoeg van de mensen uit de buurt. Marijn van Meel had juist de pannen terug op zijn dak liggen en die kon opnieuw beginnen, terwijl bij Devillers de pas gemetselde schouw zwaar werd beschadigd.

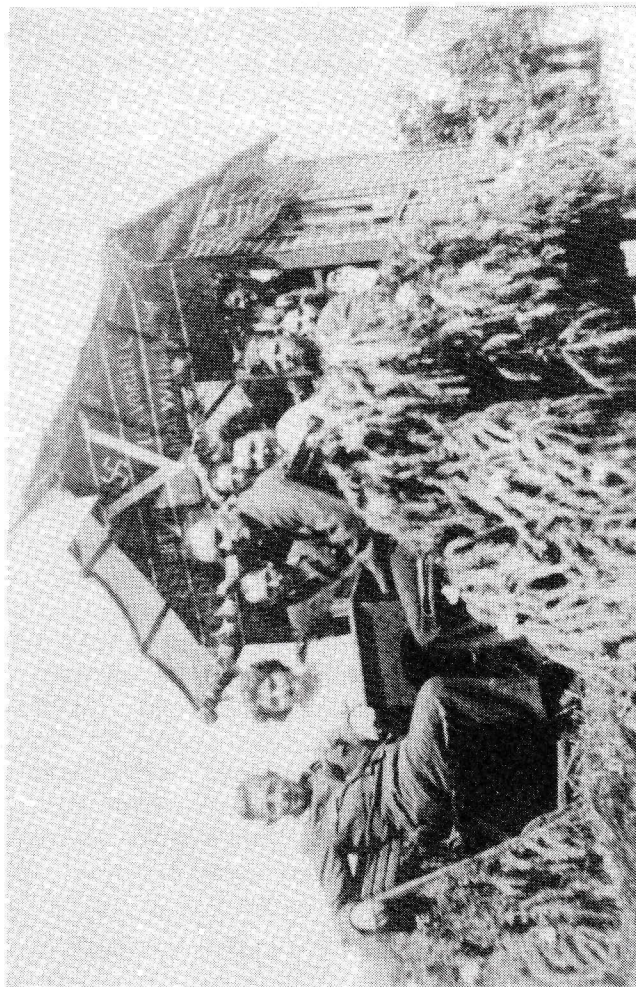
In die periode na de bevrijding werd al direkt aan de opbouw van de boerderij begonnen. Er zat geen ruit meer in, maar toch waren er al aannemers die voor grof geld gingen herstellen. Cement en stenen werden al vrij snel weer aangevoerd.

Het gevaar dreigde nu echter van een andere kant: de lucht. V 1's en in mindere mate V 2's maakten ook in Wouwse Plantage het luchtruim onveilig.

Tegen de Koolbaan en op de plaats waar nu Toon Bartelen woont (hoek Bleijdenhoeksestraat/Weststraat) stond afweergeschut om de V 1's uit de lucht te halen. Veel spatten er bovenin de lucht uit elkaar, maar als ze aangeschoten werden, waren het gevaarlijke sinjeurs.

"Ik herinner me dat er een werd aangeschoten en tussen onze boerderij en het dorp de grond raakte, daarna ging hij terug omhoog en draaide richting Spuitendonk, waar hij ook ontplofte", vertelt de heer van Heijst.

Een andere V 1 kwam voorbij het dorp terecht zonder te ontploffen. Daar ben ik nog gaan kijken. Er zat heel wat oud ijzer in en een soort bol, omwikkeld met ijzerdraad. Die had wel wat weg van een bol sajete. Marijn Godschalk was daar

Een Moerstraatse wagen uit de bevrijdingsstoet van de gemeente Wouw. Op het huis de tekst "Es geht alles vorüber. Das kommt nicht wieder". Op de foto van links naar rechts: Jan van Akkeren, Wies v.d. Eijnden, Kees Bogers, Jan Bartels, ? , Marie Dekkers, Marijntje Raats, ? , Leo Franken. (Foto: collectie mevrouw Dekkers - Gommeren).

bezig om er enkele meterjes uit te slopen, tot het gevaarte begon te sissen. Iedereen ging er als een haas vandoor, maar gelukkig is er niets mee gebeurd."

PLOEGEN

In mei 1945 trokken de militairen weg, maar dat betekende niet dat ook de problemen voor de boeren weg waren. "Het meeste oorlogstuig dat we tegen kwamen werd onderin de tankval gegooid", zegt Johan van Heijst. Veel van die projektielen kwamen boven toen de boeren in het voorjaar weer gingen ploegen. En ook nu (1985) gebeurt dat nog regelmatig.

In die periode kort na de oorlog gebeurde er nog wel vaak ongevallen. Zo scheurde bij Aard van Oers een trommelvlies toen hij een projektiel wegtrok, dat even later ontplofte. Bij de "Hoge Bossen" in de Besterd liep Goort Buermans in 1945 met een paard op een mijn. Het paard werd gedood, maar Goort Buermans mankeerde niets.

Johan van Heijst kan zich ook uit de oorlog zelf nog wel een aantal zaken herinneren, zoals zijn broer Piet die als student thuis ondergedoken zat. Hij was in eerste instantie gegijzeld, maar dankzij een persoonsbewijs in de landbouw mocht hij terug. Op een dag kwam "de Zwarte van Meel", de NSB-er van de Roskam, broer Piet halen. Toen die echter zijn persoonsbewijs toonde, wist hij niet goed wat hij moest doen en Piet moest zich de volgende dag melden. Als hij dat niet deed zouden zowel Piet als Jan opgehaald worden. Beiden doken onder, Piet bij Jac van Wezel te Wouw. Hij bleef ondergedoken tot Dolle Dinsdag. Jan dook onder bij familie in Dinteloord maar kwam al binnen een week terug naar de boerderij, want de Zwarte van Meel was niet terug geweest. De familie hoorde er nooit meer iets van - mogelijk heeft hij de kwestie niet bij zijn superieuren gemeld, omdat hij erachter kwam een blunder gemaakt te hebben -.

Wouw, 15 januari 1985.

RENE HERMANS.

Noot:

1. Een Veldwebel is een kapitein.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door financiële steun van de
Rabobank „Wouw - Kruisland ”

Slikken van
VAN HET MARQUISAAT VAN
erkhof slikken
Hildernisse en

